

УДК 338.43

Н. В. Комарова,

доктор філософії в галузі економіки, Білоцерківський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9347-455X>

Л. Р. Скрипник,

доктор філософії в галузі економіки, доцент кафедри аерокосмічної геодезії та землеустрою, Національний авіаційний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7349-9496>

Д. Ю. Комаров,

асистент кафедри управління земельними ресурсами та земельного кадастру,

Білоцерківський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3996-5294>

В. А. Тарнавський,

аспірант, Інститут агроекології і природокористування НААН

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2321-6352>

DOI: 10.32702/2306-6792.2022.17-18.44

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

N. Komarova,

PhD in Economics, Bila Tserkva National Agrarian University

L. Skrypnyk,

PhD in Economics, National Aviation University

D. Komarov,

Assistant of the Department of Land Resources Management and Land Cadastre,

Bila Tserkva National Agrarian University

V. Tarnavskiy,

Postgraduate student, Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS

ACTUAL PROBLEMS OF BALANCED USE AND PROTECTION OF LANDS OF THE NATURE RESERVE FUND

Природно-заповідний фонд включає в себе цінні об'єкти природи, які мають особливий статус та охороняються державою. Створення нових та удосконалення заповідних територій є працюючим механізмом охорони природних ландшафтів. Збалансований розвиток та збільшення територій природно-заповідного фонду є ключовим питанням державної екологічної політики. Україна має значні території понад 4 мільйони гектарів земель природно-заповідного фонду. Аналізуючи землі природно-заповідного фонду, виявлено, що кількість заповідних територій України не відповідає середньоєвропейським значенням (близько 21%) і темпам росту заповідних територій передбаченими прийнятими нормативно-правовими актами та програмами розвитку держави. Спостерігається значна неоднорідність розподілу природно-заповідних земель по регіонах України. Зокрема найбільший відсоток заповідності серед адміністративно-територіальних одиниць: у м. Севастополь, м. Київ, Івано-Франківській, Хмельницькій та Закарпатській областях. Найменший — у Вінницькій, Харківській, Черкаській, Дніпропетровській та Миколаївській областях. Протягом 2020-2021 року кількість об'єктів та територій природно заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення зросла на 120 одиниць, а їхня загальна площа становить 26032,82 га. Загальний відсоток площі територій та об'єктів природно заповідного фонду загальнодержавного значення становить — 62,70 %, а місцевого — 37,30 %. Незважаючи на те що територія збільшилась, досі існує несприятливий для навколишнього середовища антропогенний вплив та нехтування чинним законодавством з охорони земель, використання у сільськогосподарській економічній діяльності територій природно-заповідного призначення.

Також спостерігається неефективна система управління заповідними територіями, а саме різновідомче підпорядкування об'єктів та територій природно заповідного фонду. Адміністративно-правові конфлікти ускладнюють не тільки можливість утворення нових об'єктів, але й подекуди ставить під загрозу функціонування вже існуючих. Проблемними залишаються питання функціонування механізмів залучення та розподілу державних фінансових ресурсів для розвитку земель природно-заповідного фонду.

The nature reserve fund includes valuable objects of nature that have a special status and are protected by the state. The creation of new and improvement of protected areas is a working mechanism for the protection of natural landscapes. Balanced development and increase of the territories of the nature reserve fund is a key issue of the state environmental policy. Ukraine has large areas of more than 4 million hectares of land of the nature reserve fund. Analyzing the lands of the nature reserve fund have shown that the number of protected areas of Ukraine does not correspond to the average European values (about 21%) and the growth rate of protected areas provided for by the adopted regulatory legal acts and state development programs. There is a significant heterogeneity in the distribution of protected lands in the regions of Ukraine. In particular, the largest percentage of conservation is observed among administrative-territorial units: in Sevastopol, Kyiv, Ivano-Frankivsk, Khmelnytsky and Zakarpattia regions. The lowest indicators are observed in Vinnytsia, Kharkiv, Cherkasy, Dnipropetrovsk and Mykolaiv regions. During 2020-2021, the number of objects and territories of the nature reserve fund of national and local significance increased by 120 units, and their total area is 26032.82 hectares. The total percentage of the area of territories and objects of the natural reserve fund of national importance is — 62.70%, and local — 37.30%. Despite the fact that the territory has increased, there is still an unfavorable for the environment anthropogenic impact and neglect of current legislation on land protection, use in agricultural economic activity of territories of natural reserve purpose.

There is also an inefficient system of management of protected areas, namely, the diverse subordination of objects and areas of the nature reserve fund. Administrative and legal conflicts complicate not only the possibility of the formation of new facilities, but also sometimes jeopardize the functioning of existing ones. The functioning of mechanisms for attracting and distributing state financial resources for the development of lands of the nature reserve fund remains problematic.

Ключові слова: екологічна стабільність території, екологічний баланс екосистем, заповідні території, збалансоване використання та охорона, природно-заповідний фонд.

Key words: ecological stability of the territory, ecological balance of ecosystems, protected areas, balanced use and protection, nature reserve fund.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Пріоритетним напрямком еколого-економічного регулювання держави є дотримання збалансованого природокористування та забезпечення процесу сталого розвитку територій, саме для збереження хиткого екологічного балансу і відбувається створення територій природно-заповідного фонду (далі — ПЗФ). Землі даної категорії знаходяться під особливою охороною держави, до яких, відповідно, встановлюється особливий режим використання.

Природні території та об'єкти ПЗФ відіграють важливу роль у збереженні екологічної цілісності унікальних природних комплексів, які створені, для підтримки базового функціонування екосистем ландшафтів.

Землі ПЗФ становлять 6,77 % території країни, що відповідає близько 4 мільйонам гектарів. Землі природно-заповідного фонду активно розорюються у процесі сільськогосподарської діяльності землекористувачів, які нехтують та порушують норми чинного природоохоронного законодавства.

Деякі види земель, які входять до ПЗФ можуть мати господарські зони (наприклад: національні природні парки) відповідно до зонування території. Проте, масове розорювання земель даної категорії призводить до виснаження земельних ресурсів ПЗФ та знищення їх екосистем. Перелічені тенденції викликали необхідність у проведенні аналітичного дослідження сучасного стану збалансованого використання та охорони земель природно-заповідного призначення.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Пошук шляхів забезпечення збалансованого використання й охорони земель природно-заповідного фонду привертає увагу широкого кола дослідників, зокрема цим проблемам присвячено роботи таких вітчизняних науковців: Д.С. Добряк, О.П. Канаш, Г.К. Лоїк, А.Г. Мартин, С.О. Осипчук, А.М. Третяк та ін. Проте питання збалансованого використання й охорони земель ПЗФ вимагають подальшого детального дослідження та впровадження за-

Рис. 1. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України

ходів, які допоможуть раціоналізувати та зменшити антропогенний вплив на дану категорію земель, та матиме сприятливі наслідки для довкілля загалом.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є здійснення аналізу сучасного стану земель природно-заповідного фонду, виявлення нагальних проблем збалансованого використання та охорони даної категорії земель. За результатами дослідження запропонувати ефективні заходи щодо забезпечення існування, впорядкування та формування земель природно-заповідного призначення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасних умовах ринкового господарювання роль еколого-економічного напрямку зростає, оскільки на сьогодні особливої актуальності набула проблема збереження, відновлення і раціонального використання природно-заповідних територій та об'єктів. Природно-заповідному фонду та його об'єктам властиві специфічні підходи, адже досліджувані території є найціннішими в еколого-економічному, науково-естетичному, рекреаційному значеннях, внаслідок їх унікальності.

Відповідно до Закону України "Про природно-заповідний фонд України", визначають наступне тлумачення категорії ПЗФ — це ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього при-

родного середовища [1]. На основі узагальнених матеріалів, автори пропонують визначати поняття "природно-заповідний фонд", як сукупність найцінніших природних і рукотворних територій та окремих об'єктів, що допомагають нам зберегти природу у всій її різноманітності.

Відповідно до чинного законодавства до складу природно-заповідного фонду України входять такі природно і штучно створені території та об'єкти, які відрізняються за ступенем суворості заповідного режиму (рис. 1).

Станом на 01.01.2021 р. природно-заповідний фонд України налічує 8633 території та об'єктів реальною площею 4105522,247 га та 402500,0 га на території акваторії Чорного моря.

Територіальне розміщення об'єктів ПЗФ на карті України показано на рисунку 2.

Значну частину площі природно-заповідного фонду України (62,7%) займають території та об'єкти загальнодержавного значення. Станом на 1 січня 2021 року за поданими даними обліку територій та об'єктів ПЗФ, органами виконавчої влади на місцевому рівні, встановлено, що в Україні налічується 5 біосферних заповідників, 19 природних заповідників, 53 національних природних парків, 3398 заказники, 3580 пам'ятки природи, 85 регіональних ландшафтних парків, 802 заповідних урочищ, а також низка штучних об'єктів: 28 ботанічних садів, 13 зоологічних парків, 62 дендропарків та 588 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Фактичний розмір площі природно-заповідного фонду у відношенні до площі держави становить 6,8 %, що в загальному становить 4085862,37 га. Цей показник залишається меншим, ніж у європейських країнах, де кількість таких земель приблизно становить 21 %.

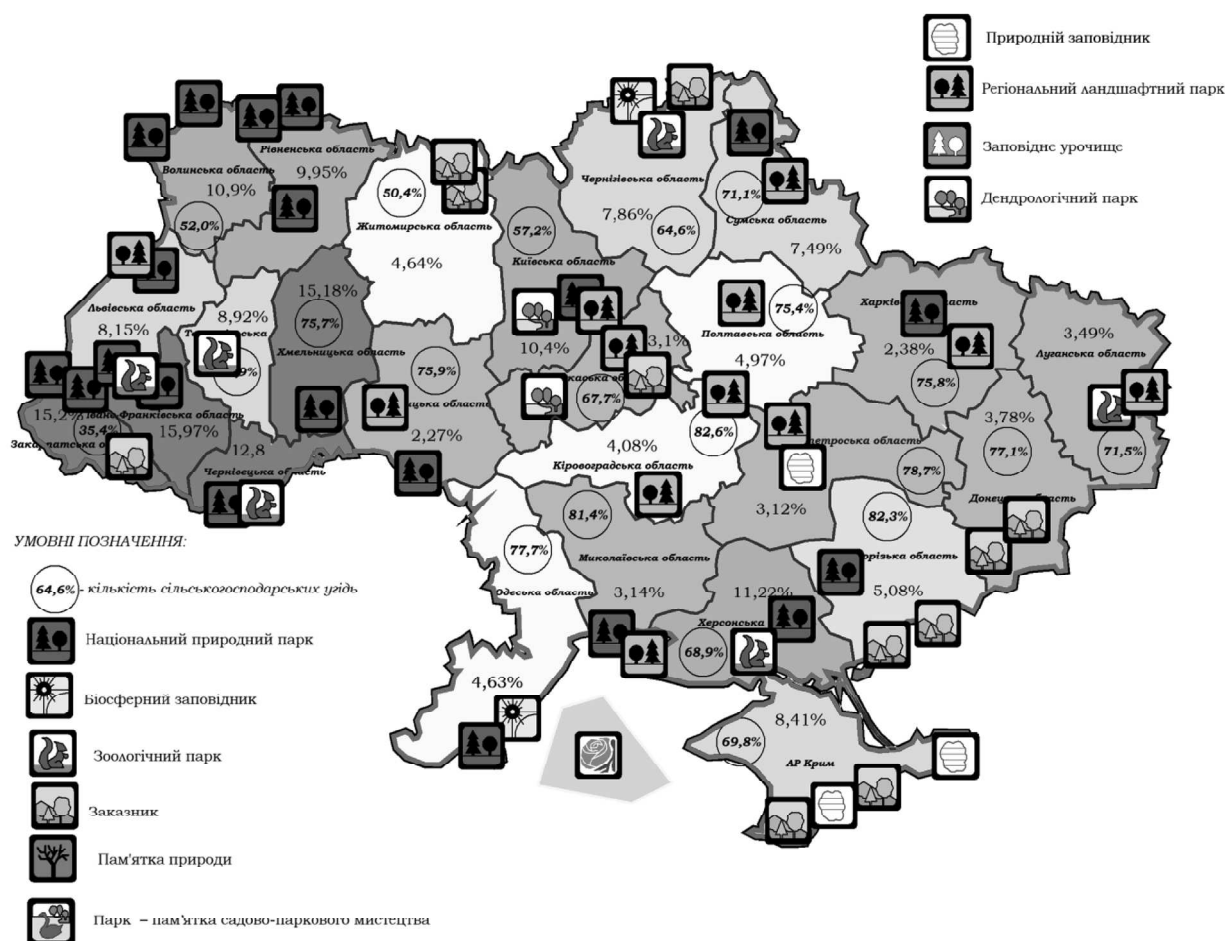

Рис. 2. Картохема об'єктів природно-заповідного фонду. Дані щодо меж природно-заповідного фонду надано Міндовкілля (станом на 2021 рік)

Показник заповідності країни є дуже важливим екологічним і соціальним індикатором, підвищення якого сприяє підтриманню екологічного балансу екосистем та екологічній стабільності територій.

Аналізуючи рисунок 4 можна виділити чотири області з найбільшою площею заповідності — Херсонська, Хмельницька, Київська та Чернігівська (площа ПЗФ відповідно становить — 318695 га, 312579 га, 292208 га та 250537 га). При

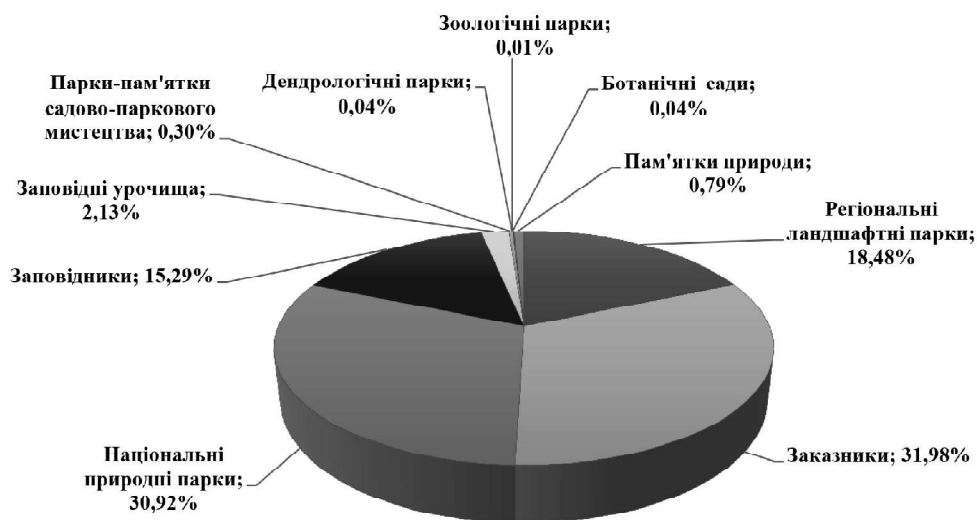

Рис. 3. Структура природно-заповідного фонду України (станом на 01.01.2021 р.)

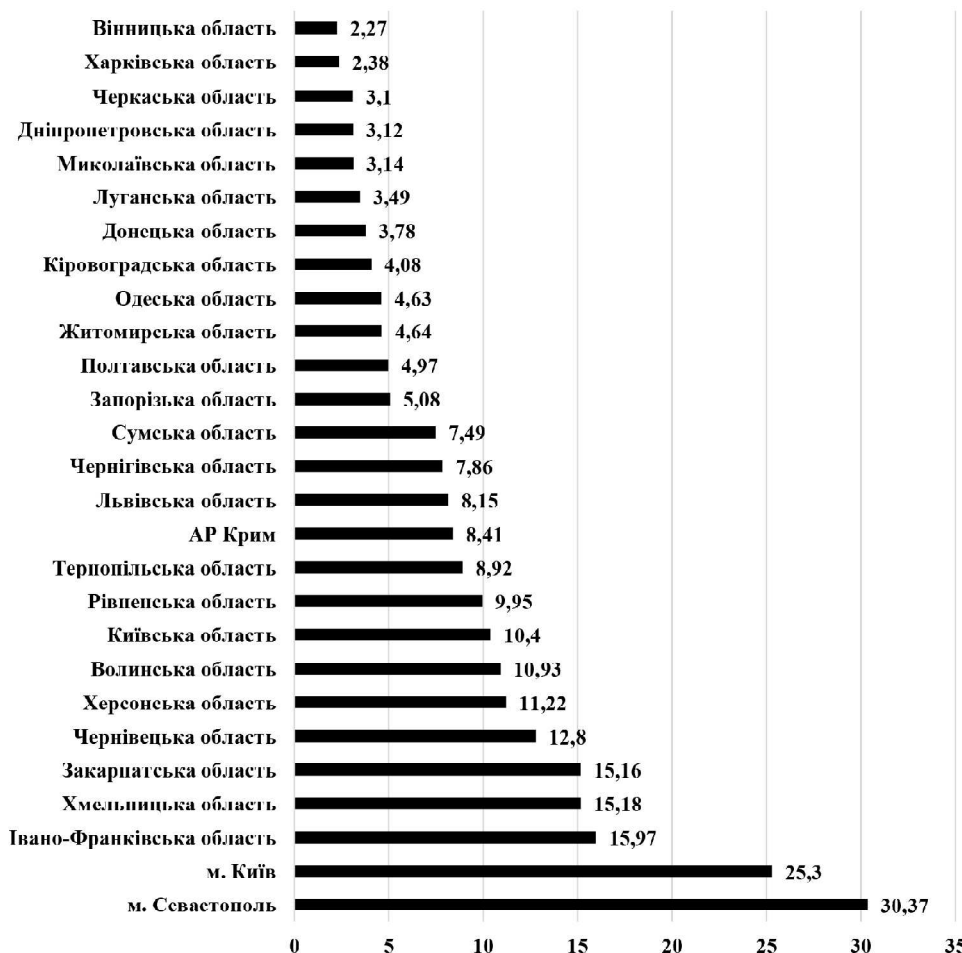

Рис. 4. Величина територій природно-заповідного фонду адміністративно-територіальних утворень у відсотках від їхньої загальної площі

дослідженні показника заповідності встановлено, що в м. Севастополь та м. Київ даний показник найвищий та становить 30,37 % та 25,3 %

відповідно. Крім того, високі показники заповідності (понад 15 %) зустрічаються в Івано-Франківській, Хмельницькій та Закарпатській

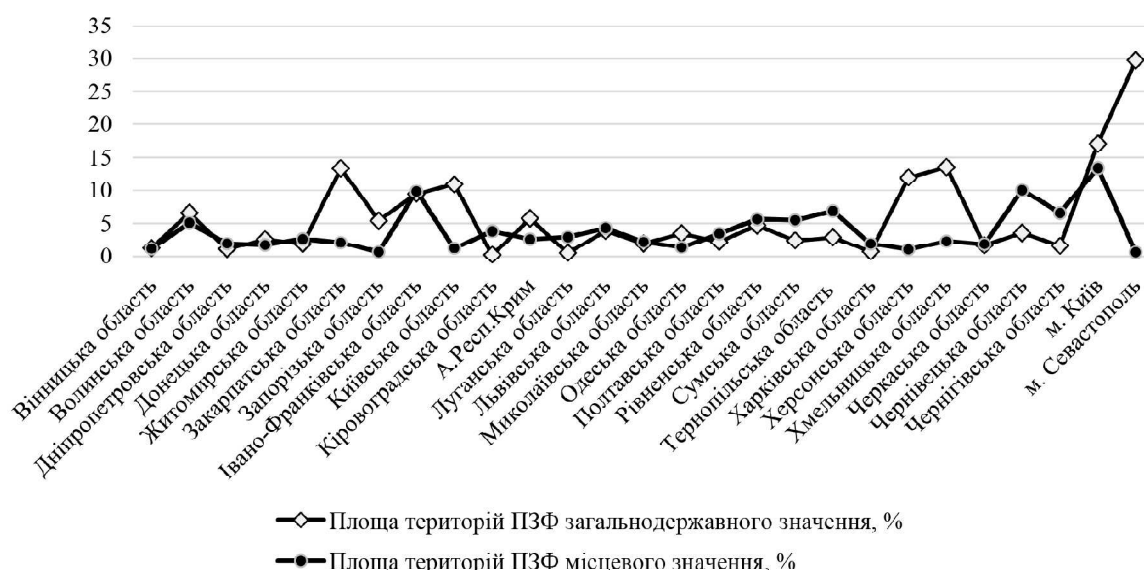

Рис. 5. Порівняння територій природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення у відсотках від загальної площі адміністративно-територіальних одиниць

областях. Найменший відсоток заповідності (до 2,27 та 2,38 %) відмічено у Вінницькій та Харківській областях.

Протягом 2020 року кількість об'єктів та територій природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення зроста на 124 одиниці, а їхня загальна площа становить 26032,82 га.

Загальний відсоток площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення становить — 62,70 %, а місцевого — 37,30 %.

Законом України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" [11] для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України передбачено збільшення та розширення територій природно-заповідного фонду (зокрема заповідних зон у національних природних парках та регіональних ландшафтних парках), створення на суходолі і в акваторії Чорного та Азовського морів і забезпечення збереження і функціонування репрезентативної та ефективно керованої системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, у тому числі транскордонних та європейського і міжнародного значення.

Прогрес створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду в Україні за 2015—2020 рр. можна спостерігати на рисунку 6.

Аналіз створення нових територій ПЗФ у період за 2015—2020 роки показує, що стрімке збільшення заповідних територій відбулося у 2019—2020 роках, кількість територій збільшилась на 240 одиниць.

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021—2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів від 5 серпня 2020 року № 695, передбачено розширення площі ПЗФ до 15% від загальної території країни у 2027 році [2].

Конвенцією про охорону біологічного різноманіття, сторонами якої є 196 країни світу, серед яких і Україна, поставлено завдання створити систему природоохоронних територій на площі 17% суходолу та 10% морських акваторій [3].

Створення природоохоронних територій також передбачено іншими діючими в Україні

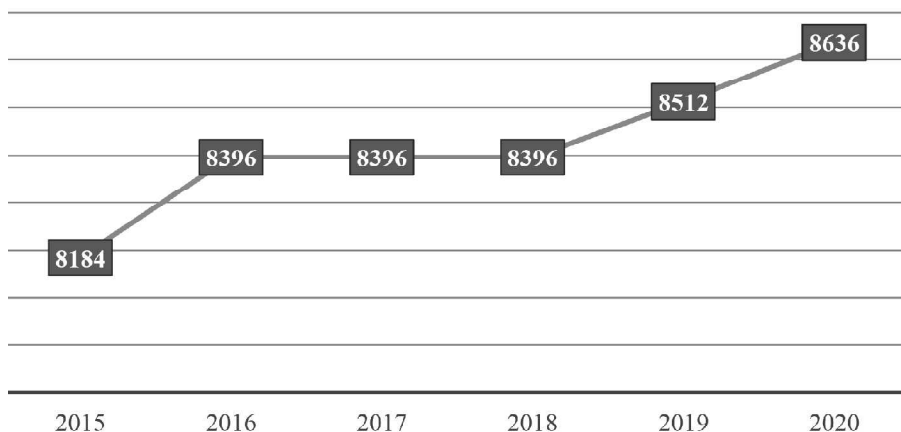

Рис. 6. Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду в Україні за 2015—2020 рр.

міжнародними конвенціями і угодами, а саме: Конвенцією про водно-болотні угіддя міжнародного значення, головним чином як середовища перебування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, стаття 2) [4], Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція, стаття 4) [5], Конвенцією про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, стаття 2) [6], Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (Конвенція про всесвітню спадщину, стаття 5) [7], Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатська конвенція, стаття 4) [8], Програмою ЮНЕСКО "Людина і біосфера" [9].

Однією з передумов вступу нової країни до Європейського Союзу є адаптація національного законодавства до Директиви № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів (далі — Пташина директива) [12] та Директиви № 92/43/ЄС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори [13], якими зокрема передбачено створення та функціонування мережі природоохоронних територій NATURA 2000.

Незважаючи на те що територія ПЗФ поступово збільшується, несприятливий антропогенний вплив на довкілля призвів до зникнення з біосфери України великої кількості унікальних видів рослин та тварин. Розвиток виробництва, урбанізація, залучення в господарський обіг нових природних ресурсів, освоєння природних територій загрожує зникненням для багатьох існуючих видів флори та фауни.

Однією з проблем збалансованого використання та охорони земель ПЗФ є розорювання територій. Якщо досліджувати територію запо-

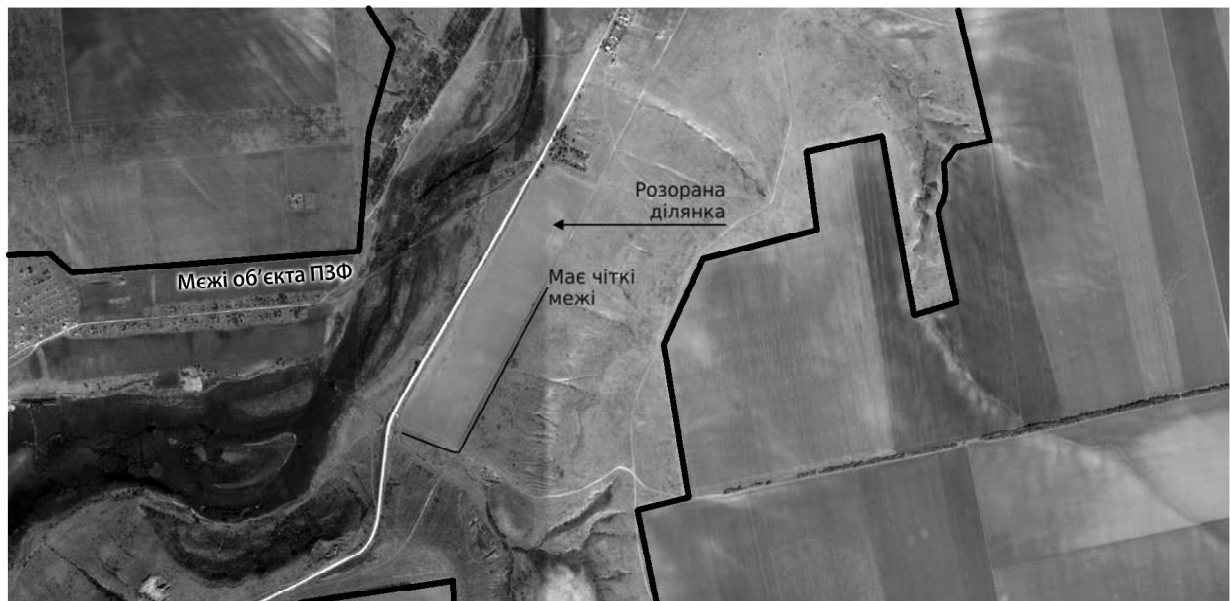

Рис. 7. Приклад розорювання частини території Регіонального ландшафтного парку "Тилігульський"

Джерело: <https://texty.org.ua/>

відного фонду України за допомогою ортофотопланів або космічних знімків програмного комплексу Google Earth, то потрібно зауважити, що значні їх площі використовуються як орні землі (рис. 7).

Важливо відмітити, що декі землі ПЗФ самовільно зайняті та використовуються не за цільовим призначенням. При цьому спостерігається вирубування значної площі лісових

масивів та забруднення водойм, здійснюється масове знищення звірів і птахів, видобуваються корисні копалини. В цілому вищезазначені дії можуть призвести до зникнення заповідних екосистем.

Для ефективного використання земель природно-заповідного призначення необхідно встановити чіткі межі об'єктів ПЗФ за розробленими проектами землеустрою щодо органі-

Рис. 8. Приклад внесеної цифрової інформації до Державного земельного кадастру про об'єкт ПЗФ

Джерело: <https://map.land.gov.ua/>

зації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимуютьовуючих об'єктів та виконуваними технічними документаціями із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів, з подальшими внесенням відомостей до системи Державного земельного кадастру [15] (рис. 8).

Стаття 252 Кримінального кодексу України [14] передбачає кримінальну відповідальність за незаконне розорювання природно-заповідного фонду. Проте виникає правова колізія, тому що контролюючий орган Держгеокадастр може розглядати правопорушення тільки у випадках встановлених на місцевості меж природно-заповідних територій згідно наведених вище землевпорядних документацій з внесенням цифрових відомостей в Національну кадастрову систему ДЗК.

Визначимо поширені проблеми які присутні в управлінні землями природно-заповідного фонду (рис. 9).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 686 р "Питання збору даних для моніторингу реалізації Цілей сталого розвитку" було визначено засади моніторингу національних показників Цілей сталого розвитку (ЦСР) [10].

Цілі сталого розвитку — це 17 ключових напрямків діяльності, які визначені ООН у 2015 році, як основні завдання для економічного розвитку, розвитку інновацій, сталого споживання, а також подолання бідності, запобігання негативним наслідкам зміни клімату у світі, забезпечення миру і процвітання для усіх людей.

Серед показників сталого розвитку визначено ті, що стосуються створення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду (рис. 10).

ВИСНОВКИ

Аналіз поточного стану збалансованого використання та охорони земель природно-заповідного фонду виявив ряд не-

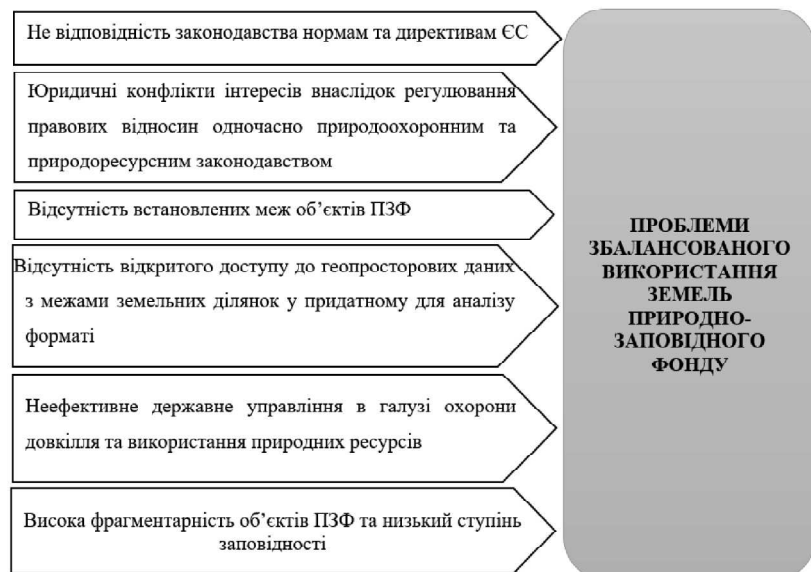

Рис. 9. Сучасні проблеми у сфері функціонування природно-заповідного фонду

доліків функціонування системи які стосуються законодавчих, управлінських та організаційних аспектів. Законодавча складова дещо застаріла та не в повній мірі відповідає інтеграційній політиці Європейського союзу. В українській науковій практиці наявні неадаптовані нормативні показники за допомогою яких б можна було чітко та комплексно (кількісно і якісно) охарактеризувати рівні екологічної безпеки заповідних територій у сучасних умо-

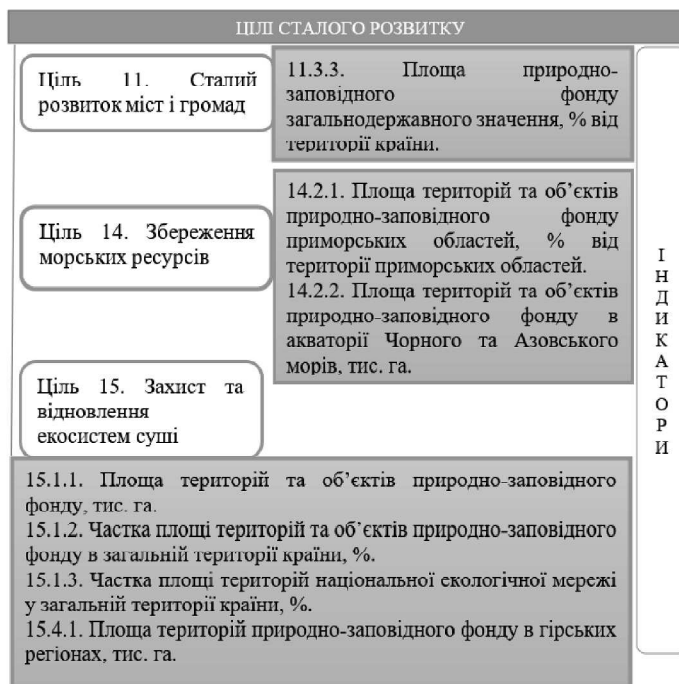

Рис. 10. Схема збалансованого забезпечення цілей сталого розвитку природно-заповідного фонду

вах розвитку. Дослідження чинників, які можуть становити потенційну загрозу є фрагментарними. Переважна більшість наукових досліджень з оцінювання стану екологічної безпеки ПЗФ стосується нормування антропогенного впливу в зонах регульованої рекреації об'єктів. Такий підхід не дозволяє повною мірою цілісно оцінити стан природно-заповідної території. Діючи європейські стандарти вимагають створення для природно-заповідних територій спеціальних екологічних паспортів, проте інформаційний зміст екопаспортів носить лише статистично значимий характер.

Однією з найскладніших проблем управління заповідними територіями є різновідомче підпорядкування об'єктів та територій природно-заповідного фонду. Такі адміністративно-правові конфлікти ускладнюють не тільки можливості утворення нових об'єктів ПЗФ, але й подекуди ставить під загрозу функціонування уже існуючих. Особливо відбивається це на механізмах залучення та розподілу державних фінансових ресурсів, що виділяються на розвиток природно-заповідного фонду. Тому необхідно створити ефективну систему державного управління в галузі, включаючи розмежування функцій та зміцнення інституційної спроможності.

Також необхідно збільшити інтенсивність заходів по створенню нових заповідних об'єктів та збереження меж існуючих і залученням достатніх фінансових ресурсів для досягнення Європейського рівня заповідності та рівності в адміністративно-територіальних утвореннях.

Література:

1. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII. Дата оновлення: 08.08.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 20.08.2022).
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 22.08.2022).
3. Конвенція про охорону біологічного різноманіття: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 29.11.1994 р. № 257/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030#Text (дата звернення: 23.08.2022).
4. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином

як середовище існування водоплавних птахів: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 29.10.1996 р. № 437/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_031#Text (дата звернення: 23.08.2022).

5. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 29.10.1996 р. № 436/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_032#Text (дата звернення: 25.08.2022).

6. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 19.03.1999 р. № 535-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_136#Text (дата звернення: 26.08.2022).

7. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 04.10.1988 р. № 6673-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text (дата звернення: 27.08.2022).

8. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат: Конвенція, Міжнародний документ. Відомості Верховної ради України від 12.10.2017 р. № 001_001-17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text (дата звернення: 28.08.2022).

9. Програма ЮНЕСКО "Людина і біосфера". URL: <https://unesco.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/programa-lyudina-i-biosfera> (дата звернення: 27.08.2022).

10. Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 686-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.08.2022).

11. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 20.08.2022).

12. Директива Європейського Парламенту і Ради 2009/147/ЄС від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів: Директива Ради. Відомості Верховної ради України від 30.11.2009 р. № 2009/147/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-09#Text (дата звернення: 21.08.2022).

13. Директива Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про охорону природних середовищ існування та дикої флори і фауни. URL:

<https://mepr.gov.ua/news/31295.html> (дата звернення: 23.08.2022).

14. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 21.08.2022).

15. Дребот О. І., Комарова Н. В., Тарнавський В. А., Комаров Д. Ю. Геопортал відкритих даних білоцерківської міської територіальної громади як складова національної інфраструктури геопросторових. Агросвіт. 2022. № 3. С. 31—39. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.3.31

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine "On Nature Reserve Fund of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (Accessed 20.08.2022).

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution "On the approval of the State Regional Development Strategy for 2021-2027", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 22.08.2022).

3. UN (1994), "Convention on the Protection of Biological Diversity", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030#Text (Accessed 23.08.2022).

4. UN (1996), "Convention on Wetlands of International Importance, Mainly as Waterfowl Habitat", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_031#Text (Accessed 23.08.2022).

5. Council of Europe (1996), "Convention on the Protection of Wild Flora and Fauna and Natural Habitats in Europe", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_032#Text (Accessed 25.08.2022).

6. UN (1999), "Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_136#Text (Accessed 26.08.2022).

7. UN (1988), "Convention on the Protection of World Cultural and Natural Heritage", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text (Accessed 27.08.2022).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), "Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text (Accessed 28.08.2022).

9. UNESCO (2021), "'Man and Biosphere" program", available at: <https://unesco.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/programa-lyudina-i-biosfera> (Accessed 27.08.2022).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), Resolution "Issues of data collection for moni-

toring the implementation of sustainable development goals", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text> (Accessed 29.08.2022).

11. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine "About the Basic principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period up to 2030", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (Accessed 20.08.2022).

12. European Parliament (2009), Directive "About the preservation of wild birds", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-09#Text (Accessed 21.08.2022).

13. Council of the European Union (1992), Directive "On the protection of natural habitats and wild flora and fauna", available at: <https://mepr.gov.ua/news/31295.html> (Accessed 23.08.2022).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), "The Criminal Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Accessed 21.08.2022).

15. Drebot, O. Komarova, N. Tarnavskiy, V. and Komarov, D. (2022), "Geoportal of open data of the bila tserkva city territorial community as a component of the national spatial data infrastructure", Agrosvit, vol. 3, pp. 31—39. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.3.31

Стаття надійшла до редакції 02.09.2022 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73